

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет іноземної філології
Кафедра німецької філології

СИЛАБУС
нормативної навчальної дисципліни
ВСТУП ДО ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВА

підготовки	бакалавра
спеціальності	035 Філологія
освітньо-професійна програма	Мова і література (німецька). Переклад

Луцьк 2021

Силабус нормативної навчальної дисципліни **«Вступ до перекладознавства»** підготовки бакалавра, галузі знань «03 Гуманітарні науки», спеціальності «035 Філологія», освітньо-професійної програми «Мова і література (німецька). Переклад».

Розробник: Бєлих О.М., кандидат філологічних наук, доцент; доцент кафедри німецької філології

Силабус навчальної дисципліни затверджено на засіданні кафедри німецької філології
протокол № 1 від 27 серпня 2021 р.

Зміни до силабусу внесено на підставі рішення засідання науково-методичної комісії факультету іноземної філології від 03.02.2022 р., протокол №7

Силабус навчальної дисципліни перезатверджено на засіданні кафедри німецької філології
протокол № 10 від 04 лютого 2022 р.

Завідувач кафедри: Застровська С. О.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання	03 Гуманітарні науки 035 Філологія Мова і література (німецька). Переклад Бакалавр	Нормативна
Кількість годин/ кредитів 120 год. / 4 кредити		Рік навчання: 1
		Семестр: 1
ІНДЗ: немає		Лекції: 20 год.
		Практичні (семінарські): 40 год. Лабораторні 0 год.
		Самостійна робота: 52 год.
		Консультації: 8 год.
Мова навчання	Форма контролю: залік (1 сем.)	
	Українська / німецька	

II. Інформація про викладача:

Прізвище, ім'я та по батькові – *Белих Оксана Миколаївна*

Науковий ступінь – *кандидат філологічних наук*

Вчене звання – *доцент*

Посада – *доцент кафедри німецької філології*

Контактна інформація – +38 095 248 82 95; Belych@vnu.edu.ua

Дні занять https://eenu.edu.ua/sites/default/files/Files/filologiya_osvita_2.pdf

III. Опис дисципліни

1. Анотація курсу.

Перекладацький фах стає однією з домінуючих професій у сфері інтелектуальної діяльності. Для успішної роботи перекладач повинен не тільки вільно володіти відповідними мовами, але й набути достатні знання з тем, які слугують об'єктом перекладу.

Теоретичний предмет «Вступ до перекладознавства» входить до нормативних дисциплін навчального плану факультету іноземної філології ВНУ імені Лесі Українки та покликаний ввести студента першого року навчання в систему термінів та понять, які використовуються як у перекладацьких курсах, так і в перекладацькій практиці.

2. Пререквізити.

Для оптимального опанування предметом «Вступ до перекладознавства» студентам необхідно добре володіти державною мовою та базовими знаннями з фонетики, граматики, синтаксису німецької мови.

3. Мета і завдання навчальної дисципліни.

Метою викладання навчальної дисципліни «Вступ до перекладознавства» є ознайомлення студентів із теоретичними основами лінгвістичної теорії перекладу, вивчення основних етапів її розвитку, навчання студентів вибору способу перекладу лексичних одиниць, ознайомлення студентів із загальними труднощами перекладу (фонетичними, лексичними, граматичними) та основними поняттями дисципліни.

Основними **завданнями** вивчення дисципліни «Вступ до перекладознавства» є ознайомлення студентів з предметом вивчення; інтеграція розуміння цього предмету в контексті інших мовознавчих дисциплін; навчання студентів вільного та адекватного використання термінологічного апарату перекладознавства.

Методи навчання: пояснювально-ілюстративний, рецептивний, репродуктивний, метод проблемного викладу, частково-пошуковий, метод моделювання.

4. Результати навчання (компетентності).

Практична мета навчального курсу «Вступ до перекладознавства» полягає у формуванні у студентів загальних і фахових компетентностей:

ЗК3. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК5. Здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями.

ЗК6. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК7. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК9. Здатність спілкуватися іноземною мовою.

ЗК10. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК11. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК12. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК14. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.

ФК7. Здатність до збирання й аналізу, систематизації та інтерпретації мовних і літературних фактів, інтерпретації та перекладу тексту.

ФК8. Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією для розв'язання професійних завдань.

ФК14. Здатність здійснювати письмовий та усний переклад різножанрових текстів із дотриманням лексичної, граматичної, синтаксичної і стилістичної еквівалентності та функціональної адекватності.

ФК15. Здатність володіти різними видами стратегій і методів для здійснення ефективної перекладацької діяльності та прийомами забезпечення якості перекладу (вчитування, редагування, зворотний переклад).

Програмні результати навчання:

ПРН1. Вільно спілкуватися з професійних питань із фахівцями та нефхівцями державною та іноземними мовами усно й письмово, використовувати їх для організації ефективної міжкультурної комунікації.

ПРН2. Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних

баз, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати.

ПРН3. Організувати процес свого навчання й самоосвіти.

ПРН7. Розуміти основні проблеми філології та підходи до їх розв'язання із застосуванням доцільних методів та інноваційних підходів.

ПРН10. Знати норми державної та іноземних літературних мов та вміти їх застосовувати у практичній діяльності.

ПРН11. Знати принципи, технології і прийоми створення усних і письмових текстів різних жанрів і стилів державною та іноземними мовами.

ПРН14. Використовувати мови, що вивчаються, в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і реєстрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у побутовій, суспільній, навчальній, професійній, науковій сферах життя.

ПРН16. Знати й розуміти основні поняття, теорії та концепції обраної філологічної спеціалізації, вміти застосовувати їх у професійній діяльності.

ПРН22. Послугуватися різними видами стратегій і методів для здійснення ефективної перекладацької діяльності та прийомами забезпечення якості перекладу (вчитування, редагування, зворотний переклад).

5. Структура навчальної дисципліни.

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ. робота	Сам. роб.	Конс.	*Форма контролю / Бали
Змістовий модуль 1. Загальна характеристика сучасної теорії перекладу.						
Тема 1. Предмет вивчення науки про переклад. Перекладацька діяльність.	13	2	2	8	1	ДС / ІНДЗ / ІРС
Тема 2. Техніка перекладу.	17	2	4	8	1	ДС / ІНДЗ / ІРС / 5
Тема 3. Тексти як об'єкт перекладу.	19	3	6	8	1	ДС/ІНДЗ / ІРС / 5
Тема 4. Способи перекладу лексичних одиниць.	17	3	6	10	1	ДС/ІНДЗ / ІРС / 5
Разом за модулем 1.	66	10	18	34	4	15
Змістовий модуль 2. Практика мікро- та макроперекладу.						
Тема 5. Загальні труднощі перекладу (фонетичні, лексичні).	19	4	8	6	1	ДС/ІНДЗ / ІРС / 5
Тема 6. Граматичні труднощі перекладу.	20	4	8	8	2	ДС/ІНДЗ / ІРС / 15
Тема 7. Функціонально-стильові труднощі перекладу.	15	2	6	4	1	ДС / ДБ / ІНДЗ / ІРС / 5
Разом за модулем 2.	54	10	22	18	4	25
Всього годин / балів	120	20	40	52	8	40
Види підсумкових робіт (за потреби)						
Модульна контрольна робота						60
ІНДЗ (за наявності)	-					

Інше (залік)	-					+
Всього годин / Балів	120	20	40	52	8	100

*Форма контролю: ДС – дискусія, ДБ – дебати, ІНДЗ / ІРС – індивідуальне завдання / індивідуальна робота студента.

6. Завдання для самостійного опрацювання.

Під час вивчення навчальної дисципліни «Вступ до перекладознавства» студент зобов'язаний опрацьовувати певний матеріал самостійно. Самостійна робота передбачає укладання словника наукових термінів по курсу. З кожним терміном слід вміти зробити наступне:

- дати визначення терміну;
- навести приклад(и);
- назвати термін в ряді суміжних термінів і в системі перекладознавства в цілому;
- запропонувати можливі функції терміна в передачі інформації тексту.

На самостійне опрацювання виносяться також вправи, що сприяють автоматизації мовленнєвих навичок, тексти для опрацювання та обговорення.

IV. Політика оцінювання

Політика викладача щодо студентів: Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, яке впливає на нарахування балів за поточне оцінювання. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в онлайн формі за погодженням у деканаті.

Студенти, які є членами наукових проблемних груп, авторами статей і тез, доповідачами на наукових конференціях, переможцями та активними учасниками фахових студентських олімпіад, мають право протягом семестру за кожен виконаний вид діяльності одноразово отримати додаткові заохочувальні бали до відповідного ОК, якщо здійснена активність здобувачів відповідає профілю курсу. У цьому випадку студент інформує викладача/ів про свої здобутки. Викладач має право самостійно визначити валідність, заявлених студентом отриманих результатів та приймає рішення щодо зарахування або незарахування таких балів:

– 3 бали – за результативну роботу у студентській проблемній групі (систематичне відвідування, обговорення), публікацію тез (підготовку матеріалів конференції) або виступ/и на конференції/ях без публікації/й, участь у I етапі Всеукраїнської студентської олімпіади;

– 5 балів – за публікацію статті/ей у збірнику студентських наукових праць, перемога у I етапі Всеукраїнської студентської олімпіади;

– 10 балів – за публікацію статті (статей) у збірнику наукових праць, що входить до категорії Б, або призове місце на II етапі Всеукраїнської студентської олімпіади;

– 15 балів – за перше місце на I етапі Всеукраїнської студентської олімпіади.

Здобувачам освіти можуть бути зараховані результати навчання, отримані у формальній, неформальній та/або інформальній освіті (професійні (фахові) курси/тренінги, громадянська освіта, онлайн-освіта, стажування). Процес зарахування регулюється [Положенням про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті ВНУ імені Лесі Українки](#) і рішенням науково-методичної комісії факультету від 03.02.2022 року, протокол № 7.

При цьому студент у встановлені терміни подає заяву на ім'я проректора та долучає усі необхідні документи до розгляду. Матеріали розглядаються на засіданні Предметної комісії, створеної розпорядженням декана факультету відповідно до схвальної резолюції проректора з навчальної роботи та рекрутації з урахуванням Положення про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті ВНУ імені Лесі Українки.

Політика щодо академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає:

- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);

- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;

- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;

- надання достовірної інформації про результати власної навчальної діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

[https://ra.vnu.edu.ua/akademichna_dobrochesnist/kodeks_akademichnoi_dobrochesnosti/]

Політика щодо дедлайнів та перескладання: Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний, стажування).

V. Підсумковий контроль

Сумарна кількість балів, яку студент отримує при засвоєнні змістових модулів за 100-бальною шкалою, визначає його підсумкову оцінку та складається з *поточного та модульного контролю*.

Поточне оцінювання, яке має на меті перевірку рівня знань студента, здійснюється викладачем протягом семестру на лекційних і семінарських заняттях у межах змістового модуля. Максимальна оцінка студента за поточне оцінювання становить 40 балів.

Модульний контроль оцінюється максимально в 60 балів. Студенти пишуть тест (30 питань), кожна правильна відповідь оцінюється у 2 бали.

Якщо здобувач освіти за результатами поточного й модульного контролю отримав не менше 60 балів, то *підсумкову оцінку* можна виставляти без складання заліку за згодою сторін. Така оцінка виставляється у день

проведення заліку за умови обов'язкової присутності студента. Якщо ж здобувач освіти за результатами поточного і модульного контролю отримав менше як 60 балів, або не згідний з підсумковою оцінкою, то він має право скласти залік. При цьому бали, отримані під час модульного контролю анулюються.

Формою підсумкового семестрового контролю є залік (максимальний бал 60). *Заліковий контроль*, який здійснюється викладачем, має на меті перевірку рівня знань студента. На залік виносяться теми, що опрацьовувалися протягом вивчення дисципліни та складається з двох частин: 1) письмова: переклад запропонованого уривку з визначенням способів перекладу лексичних одиниць (20 балів), тестове опитування знань з предмету (30 тестів, кожен з яких оцінюється на 1 бал); 2) усна: відповідь на одну з тем, запропонованих у питаннях, які виносяться на залік (10 балів).

Студенти складають залік згідно з розкладом, затвердженим навчальним відділом університету.

Якщо здобувач освіти не склав залік з першого разу, то має можливість перескласти його ще двічі (другий раз – викладачеві, третій раз – комісії).

Питання, які виносяться на залік:

1. Об'єкт і предмет дослідження. Значення перекладу в сучасному суспільстві.
2. Теорія перекладу й споріднені науки.
3. Національне забарвлення мов оригіналу і перекладу, проблема відповідностей і розбіжностей між ними.
4. Термінологічні паралелі та проблеми «фальшивих друзів перекладача».
5. Орфоепічні аспекти перекладу. Практичні аспекти інтонації німецького речення.
6. Відтворення власних назв та їх скорочень.
7. Проблеми перекладу різних процесів: полісемія та омонімія.
8. Безеквівалентна лексика та реалії і способи її перекладу.
9. Діалектизми та способи їх перекладу.
10. Слова в часі (неологізми, архаїзми та історизми): особливості їх перекладу.
11. Професійна лексика (професіоналізми, терміни та інтернаціоналізми).
12. Словосполучення та фразеологізми: нарис проблематики.
13. Іменники: їх переклад.
14. Займенники: їх переклад.
15. Використання та переклад прикметників.
16. Переклад кількісних та порядкових числівників.
17. Переклад цифр, цифрових виразів з прийменниками.
18. Дієслівний стан: використання та переклад.
19. Дійсний спосіб дієслова: вживання та переклад часових форм.
20. Наказовий спосіб: вживання та переклад форм.

21. Модальні дієслова з інфінітив I. Модальні дієслова з інфінітив II.
22. Вживання та переклад прийменників.
23. Артикль: особливості вживання.
24. Типи речень. Загальні принципи перекладу простих та складних речень.
25. Проблеми перекладу різнотипових підрядних речень.

VI. Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсової роботи (проєкту), практики	для заліку
90 – 100	A	Відмінно	Зараховано
82 – 89	B	Добре	
75 – 81	C		
67 – 74	D	Задовільно	
60 – 66	E		
1 – 59	Fx	Незадовільно	Незараховано (з можливістю повторного складання)

VII. Рекомендована література

1. Бєлих О. М. Вступ до перекладознавства: навчальний посібник. Луцьк : ПП Іванюк. 2012. 148 с.
2. Кияк Т. Р., Огуй О. Д., Науменко А. М.. Теорія та практика перекладу (німецька мова). Вінниця : Нова книга, 2006. 592 с.
3. Коптілов В. Теорія і практика перекладу: навчальний посібник. Київ : Юніверс, 2003. 280 с.
4. Hagemann S. Einführung in das translationswissenschaftliche Arbeiten. Frank & Timme GmbH. Verlag für wissenschaftliche Literatur. Berlin, 2016. 351.
5. Koller W. Einführung in die Übersetzungswissenschaft. 8., völlig neu bearb. Auflage. Narr Francke Attempo Verlag GmbH. Tübingen, 2011. 349 S.
6. Reiß K., Hans J. Vermeer Grundlegung einer allgemeinen Translationstheorie. Tübingen : Max Niemeyer Verlag, 1984. 319 S.